

Nr 137.

Av herrar **Magnusson** i Skövde och **Björck** i Kristianstad, om
höjning av anslaget till kurser i trädgårdsskötsel.

Förra årets rika fruktskörd har ånyo visat dels de icke obetydliga möjligheter till framgångsrik fruktodling, som förefinnas i betydande delar av vårt land, dels ock de allmänt förefintliga bristerna i fråga om fruktträdens skötsel, fruktens skördande, användning och förvaring samt ej minst den bristfälliga eller på många orter helt obefintliga organisationen för fruktens försäljning. Särskilt under senare år gjorda erfarenheter peka otvetydigt i den riktningen, att de mycket avsevärda svårigheter, varmed svensk fruktodling har att kämpa, nämligen växtsjukdomar och insektsangrepp samt därav delvis orsakade ojämna skörderesultat, kunna i avsevärd grad bortelimineras genom en sakkunnig och omsorgsfull skötsel. Att försäljningsresultatet genom en omsorgsfull organisation och ej minst genom fruktens riktiga behandling och sortering kan i hög grad främjas, behöver väl knappast påpekas lika litet som de härutinnan nu förefintliga stora bristerna.

Man torde ock böra tillmäta fruktodlingen stor betydelse såväl med hänsyn till utvinnande av ekonomiska värden ej minst för de talrika småstäl- lenas innehavare i vårt lands sydliga och vad man populärt kallar mellersta delar. Betydligt större ekonomiska värden stå dock att utvinna, vartill bör läggas fruktodlingens sociala och kulturella betydelse såsom en viktig faktor för prydnad av hemmens närmaste omgivning, för beredande av lämpliga arbetstillfällen ej minst för uti innearbete eljest sysselsatta samt för utökande av hemmens kosthåll.

Den svenska frukten, särskilt äpplen och bär, är vid full utveckling, vilken senare väsentligt främjas av en omsorgsfull skötsel, i smak givet överlägsen importvara, varom envar under de närmast gångna månaderna kunnat övertyga sig. Betydande belopp ha genom den senaste rika fruktskörden inbesparats för vårt land, ännu större skulle dessa ha blivit, om ej påtalade bristfälliga organisation av handeln och okunnighet om fruktens skörd och förvaring låtit stora partier frukt bli osålda och förstörda.

Det bör i detta sammanhang påpekas, att även den alltid avsevärda procent mindre vacker frukt, som måste fränsorteras och som under ogynnsamma år kanske utgör större delen av skörden, ingalunda bör på sätt som nu sker väsentligen förfaras. Genom erforderlig handledning skulle dess förarbetande till fruktmos och fruktviner kunna bli allmänt och därigenom

de icke obetydliga värden, som dessa fruktkvantiteter representera, bli tillvaratagna.

Framhållas må därjämte, att det med hänsyn till dagens aktuella situation av små förtjänstmöjligheter för en mängd småfolk, såsom lägenhetsägare, småbrukare m. fl., bör vara synnerligen värdefullt att kunna öka sin inkomst genom fruktodling.

För ernåendet av skisserade syften kräves emellertid ett ihärdigt arbete under sakkunnig instruktion. Arbetet är nämligen av art att i regel ej kunna utföras utan sådan. Därjämte kräves kontinuitet i arbetet, så att man ej som nu står inför det sakförhållandet, att när en rik fruktskörd inträffar man konstaterar bristerna i organisationen men låter alla ansatser under mellantiderna bero.

Ett sådant arbete bör givetvis i huvudsak ske genom och av fruktodlarna själva. Insikten härom har ock föranlett bildandet av ett stort antal fruktodlareföreningar, vilka genom anställande av utbildade trädskötare sökt skaffa sig sakkunnig hjälp. Metoden är otvivelaktigt riktig och löftesgivande men har endast i otillräcklig omfattning kunnat genomföras, detta på grund av otillräckliga ekonomiska resurser. Föreningarna kunna nämligen ej själva prestera några avsevärdare ekonomiska insatser, ej heller ha hushållningssällskapen ställt några avsevärdare anslag till förfogande. Statens anslag för fruktodlingens främjande har ävenledes varit begränsat till ett anslag av 10,000 (vissa år 12,000) kronor till Sveriges Pom. förening och anslaget för utbildning av trädskötare, som 1932 uppgick till 16,000 kronor och i år föreslagits till samma belopp, vartill kommit möjligheten att för samma ändamål använda eventuellt uppstående överskott på anslaget av 2,500 kronor för den årliga trädgårdskursen i Norrland och 7,500 kronor för utbildning av trädgårdsskötare för norra Sverige.

Det föreligger emellertid ett synnerligen stort behov av ökade anslag för ändamålet, och jag tillåter mig härvid återge vissa delar av ett brev härom, som jag erhållit från en av våra trädgårdskonsulenter. Han skriver:

»— — — — om ökat anslag till s. k. trädskötarekurser. Att detta är behövt är säkert. Vi hade skickat in ansökan för 18 elever, men i går fick jag besked om att av dessa voro endast 8 antagna. 10 kommo sålunda att stå utanför + flera som något för sent kommit in med sin ansökan. Vi ha nu i länet för närvarande 102 föreningar i livet och det ökas oupphörligt. Då är frågan den om en livskraftig rörelse på grund av bristande anslag skall stoppas eller ej. Utan trädskötare komma ju föreningarna ingenstans, och det är hos oss för närvarande så ställt att flera föreningar åtminstone i två år fått vara utan utbildade trädskötare. Följderna kan man ju lätt tänka sig. Trots allt är intresset för föreningsbildandet stort. Till och med äldre föreningar, som legat nere i flera år, börja vakna upp och vilja upptaga verksamheten på nytt — det är ju då tråkigt att få lov att upplysa om att inga möjligheter finnas för dem att få utsända någon trädskötare för utbildning. Vi ha ju visserligen ett anslag från hushållningssällskapet till fruktodlareföreningars bildande och under-

stödjande. Detta anslag går åt till bildningsbidrag, trycksaker, elevernas resor, och då och då till antagandet av extraelever, då statens anslag ej varit tillräckligt och i år blir det nödvändigt att taga resterande av förra årets anslag till bekostande av sådana elever, som ej få del av statsmedel. Nu ha vi från sällskapet haft samma anslag i över 10 år — d. v. s. samma anslag till cirka 40 föreningar som till 100 — och när nu sällskapet satt i fråga att nästa år minska anslaget till hälften, vilket jag vill hoppas kommer att avslås, är situationen ej vidare ljus.

Nu är det ju så, att anslag gives till massor av arbetslösa. Riksdagen beviljar ju många miljoner. När det nu finnes skötsamma och intelligenta ynglingar från landet, som genom att de bliva anställda som trädskötare bliva i tillfälle att utföra en gagnande verksamhet — om anslag kan ställas till förfogande för deras utbildning — anser jag att detta inte är några pengar som offras förgäves. Staten vill ju också söka hindra flykten från landsbygden — och då är ju detta ett utmärkt tillfälle att binda de unga männen 'vid torvan'.»

Otvivelaktigt innebär en livskraftig fruktodlareorganisation, som till sitt förfogande har utbildade trädskötare, den för närvarande verksamaste åtgärden till fruktodlingens främjande och bör vara ägnad att i betydande mån avhjälpa de brister, som nu vidlåda densamma. Genom anslaget höjning med av lantbruksstyrelsen begärda 4,000 kronor, så att för utbildning av trädskötare kunde påräknas minst 20,000 kronor, skulle ytterligare ett antal sådana kunna utbildas. Anställningsmöjligheter föreligga för detta större antal. Det bör nämligen beaktas, att inom kåren förekommer en rätt betydande avgång, bondsöner och likställda övergå ofta till annan verksamhet, som helt tager deras tid. Den relativt billiga utbildning de påkostats är dock ej därmed förspild utan blir verkligen till nytta i fortsättningen för dem själva och omgivningen.

Vi tillåta oss därför hemställa,

att anslaget till kurser i trädgårdsskötsel höjes med 4,000 kronor till 30,000 kronor, varav minst 20,000 kronor beräknas utgå till utbildning av trädskötare.

Stockholm den 19 januari 1934.

Karl Magnusson
i Skövde.

Emanuel Björck.